Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0526U000155

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 26-05-2026

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Рязанов Михайло Юрійович
2. Mikhaylo Ryazanov

Кваліфікація: к. ю. н., доцент, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 12.00.01

Назва наукової спеціальності: Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових вчень

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 12-06-2026

Спеціальність за освітою: правознавство

Місце роботи здобувача: Національний університет "Одеська юридична академія"

Код за ЄДРПОУ: 20933314

Місцезнаходження: Фонтанська дорога, Одеса, 65009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 41.086.06

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська юридична академія"

Код за ЄДРПОУ: 20933314

Місцезнаходження: Фонтанська дорога, Одеса, 65009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Одеська юридична академія"

Код за ЄДРПОУ: 20933314

Місцезнаходження: Фонтанська дорога, Одеса, 65009, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 10.07.01

Тема дисертації:

1. Правова спадщина у формуванні українського права

2. Legal heritage in the formation of Ukrainian law

Реферат/анотація:

1. У дисертації здійснено теоретико-методологічне узагальнення проблематики правової спадщини як багатовимірної системи, що впливає на формування українського права. Запропоновано нове розв'язання цієї наукової проблеми, яке передбачає побудову концепції правової спадщини у її взаємозв'язку з механізмами трансляції правових смислів, визначення її особливостей у національному правотворенні та формулювання пропозицій щодо збереження, відтворення й культивування спадкових правових змістів для підтримки континуїтету правового розвитку. Центральною науковою проблемою дослідження є з'ясування ролі правової спадщини у формуванні українського права, зокрема через процеси правової наступності, формування правової ідентичності та нормативної еволюції українського права. Визначено, що правова спадщина постає як одна з фундаментальних засад формування права, механізми її трансляції – як засіб передачі правових смислів, а формування права – як результат тривалої взаємодії правової спадщини, механізмів її трансляції та сучасних соціально- правових умов. Теоретична складова запропонованої концепції правової спадщини охоплює аналіз правових традицій та інститутів, правових артефактів та

правового досвіду, що дозволяє розглядати право не лише як інструмент регуляції, а й як знаково- смислову систему, яка інтегрує правову пам'ять, ментальні моделі правосвідомості та спадкоємність інституційного розвитку права. У цьому контексті виокремлено два параметри формування правової спадщини: зовнішній (рецепція і схвалення українським суспільством запозичених норм і моделей права), і внутрішній (відтворення та визнання власних традиційних норм, інститутів і символів, які є джерелами континуїтету та засобами збереження правової самобутності). Такий підхід дозволяє розкрити культурно-історичну природу права, прогнозувати його трансформацію, оцінювати ефективність правових інститутів та забезпечувати збалансовану взаємодію зовнішніх правових впливів із національною правовою спадщиною. Підкреслено, що правова спадщина має три ключові виміри: онтологічний (як реальність, що репрезентує правові сенси та світоглядну основу права), нормативний (як система норм, правил і цінностей, що регулюють соціальні відносини), і цивілізаційний (як механізм творення національної правової ідентичності й культурної спадкоємності). Їхня взаємодія забезпечує не лише збереження, а й збагачення національної правової системи новими правовими ідеями, підходами до правового регулювання відносин, викарбовує новий правовий досвід, сприяє зміцненню національної правосвідомості та піднесенню національної правової ідентичності.

2. The dissertation provides a theoretical and methodological generalization of the issue of legal heritage as a multidimensional system influencing the formation of Ukrainian law. A new solution to this scientific problem is proposed, which consists in developing a comprehensive concept of legal heritage in its interrelation with the mechanisms of transmission of legal meanings, identifying its role in national lawmaking, and formulating proposals for the preservation, reproduction, and cultivation of inherited legal content in order to maintain the continuity of legal development. The central scientific problem of the research is the clarification of the role of legal heritage in the formation of Ukrainian law, in particular through the mechanisms of legal continuity, the formation of legal identity, and the normative evolution of Ukrainian law. It is determined that legal heritage functions as one of the fundamental foundations of the formation of law; the mechanisms of its transmission serve as a means of conveying legal meanings; and the formation of law is understood as the result of a long-term interaction between legal heritage, the mechanisms of its transmission, and contemporary socio-legal conditions. The theoretical aspect of the proposed concept includes the analysis of legal traditions and institutions, legal artefacts, and legal experience. This allows the law to be viewed not only as a regulatory instrument but also as a semiotic and meaningful system integrating legal memory, mental models of legal consciousness, and institutional continuity of legal development. Two parameters of legal heritage formation are highlighted: the external (the reception and approval by Ukrainian society of borrowed norms and models of law) and the internal (the reproduction and recognition of its own traditional norms, institutions, and symbols as sources of continuity and means of preserving legal identity). This approach reveals the cultural and historical nature of law, enables forecasting its transformation, assessing the effectiveness of legal institutions, and ensuring a balanced interaction between external legal influences and the national legal heritage. It is emphasized that legal heritage has three key dimensions: ontological (as a reality representing legal meanings and the worldview foundations of law), normative (as a system of norms, rules, and values regulating social relations), and civilizational (as a mechanism for creating national legal identity and cultural continuity). Their interaction ensures not only the preservation but also the enrichment of the national legal system with new legal ideas and approaches to the regulation of relations, shapes new legal experience, strengthens national legal consciousness, and enhances national legal identity.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Рязанов М. Ю. Відродження слов'янської правової культури в Україні. Право і суспільство. 2015. № 6-2. С. 35–41.
- 2. Рязанов М. Ю. Нормативи слов'янського права в правовій спадщині України. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2015. Т. 1. Вип. 5. С. 42–46.
- 3. Рязанов М. Ю. Слов'янські традиції становлення Української державності. Юридичний вісник. 2015. № 2. С. 241–247.
- 4. Рязанов М. Ю Співвідношення понять «правда» та «право» в слов'янській правовій культурі. Підприємництво, господарство і право. 2018. № 5. С. 214–218.
- 5. Рязанов М. Ю. Правові артефакти та культурний код права. Часопис Київського університету права. 2019. № 4. С. 46–50. DOI: https://doi.org/10.36695/2219-5521.4.2019.06
- 6. Рязанов М. Ю. Правова спадщина у становленні сучасного права. Юридичний бюлетень. 2021. Вип. 20. С. 39–44. DOI: https://doi.org/10.32850/LB2414–4207.2021.20.05
- 7. Рязанов М. Ю. Особливості права Запорізької Січі у правовій спадщині України. Часопис Київського університету права. 2021. № 2. С. 43–47. URL: https://chasprava.com.ua/index.php/journal/article/view/705
- 8. Рязанов М. Ю. Юридична наука у формуванні та трансляції правової спадщини. Публічне право. 2021. №3 (43). С. 151–157. URL: https://www.publichne–pravo.com.ua/index.php?option=com_content&view=category&id=104&lang=uk&Ite mid=483
- 9. Рязанов М. Ю., Лисенко А. Ю. Естетика сучасного українського права: переосмислення крізь призму правової спадщини. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. № 1. С. 45–48. DOI: https://doi.org/10.32782/2524– 0374/2024–1/7
- 10. Рязанов М. Ю. Конституційні ідеї народовладдя та прав людини в Україні: правова спадщина української революції 1917–1921. Право та державне управління. 2024. № 2. С. 427–433. DOI: https://doi.org/10.32782/pdu.2024.2.57
- 11. Рязанов М. Ю. Спадкоємність і правова спадщина: зв'язок у розвитку правової системи. Право і суспільство. 2024. № 3. С. 457–462. DOI: https://doi.org/10.32842/2078–3736/2024.3.70
- 12. Рязанов М. Ю. Влив візантійської правової традиції на становлення українського права. Юридичний науковий електронний журнал. 2024. № 7. С. 594– 596. DOI: https://doi.org/10.32782/2524–0374/2024–7/142
- 13. Рязанов М. Ю. Становлення державно–правових інститутів України: правова спадщина Австро–Угорського впливу. Право і суспільство. 2024. № 4. С. 399–404. DOI: https://doi.org/10.32842/2078–3736/2024.4.56
- 14. Рязанов М. Правові інститути як об'єкти правової спадщини. KELM (Knowledge, Education, Law, Management). 2020. № 6 (34). С. 194–199. URL: https://kelmczasopisma.com/viewpdf/2703
- 15. Ryazanov M. Translation of the legal heritage. KELM (Knowledge, Education, Law, Management). 2020. № 7 (35). P. 144–149. URL: https://kelmczasopisma.com/ua/viewpdf/3149
- 16. Ryazanov M. Soviet's legal heritage role in the development of ukrainian law. Krakowskie Studia Małopolskie. 2021. № 29. P. 172–185. DOI:10.15804/ksm20211012
- 17. Ryazanov M. Subjects of the legal heritage. Reality of Politics. Estimates – Comments – Forecasts. 2021. № 15. P. 34–43. URL: https://www.ceeol.com/search/journal-detail?id=1717
- 18. Boichenko E., Ziatina D., Karakhanian K., Chuvakova H., Ryazanov M. Surrogacy as a method of supporting reproductive technologies in Ukraine and a foreign 15 method of its legal regulation. Amazonia Investiga. 2019. № 8 (22). P. 121 – 128. URL: https://www.amazoniainvestiga.info/index.php/amazonia/article/vie w/34
- 19. Chuvakov O., Ryazanov M., Chuvakova H., Pavlova T. The categories «legal tradition» and «anomaly of the legal sphere» in the context of regulation of innovations of modern society. Amazonia Investiga. 2020. № 9

(25). P. 411–417. URL: https://www.amazoniainvestiga.info/index.php/amazonia/article/view/1087

- 20. Ryazanov M., Chuvakova H., Piliuk S. Legal anomalies within human rights implementation in court: Ukrainian heritage and perspectives. Access to Justice in Eastern Europe. 2021. № 4 (12). P. 90–103. DOI: https://doi. org/10.33327/AJEE–18– 4.4–n000086
- 21. Shmyndruk, O., Chuvakova, H., Ryazanov, M., Petrenko, N., & Pleniuk, M. Mediation and the right to a fair trial: legal heritage or anomaly of the legal sphere. Amazonia Investiga. 2024. № 13 (79). P. 165–176. DOI: https://doi.org/10.34069/AI/2024.79.07.13
- 22. Рязанов М. Ю. Морфологія правової культури. Традиції та новації юридичної науки: минуле, сучасність, майбутнє : матеріали Міжнар. наук.–практ. конф. м. Одеса, 19 трав. 2017 р. : у 2 т. / Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.», Півден. регіон. центр НАПрН України; відп. ред. Г. О. Ульянова; передм. С. В. Ківалова. Одеса : Гельветика, 2017. Т. 1. С. 61–64.
- 23. Рязанов М. Ю. Правова спадщина як складова правової культури. Концептуалізація та використання правової спадщини : матеріали Всеукр. круглого столу м. Одеса, 26 груд. 2018 р. / Нац. ун-т «Одеська юрид. акад.», каф. загальнотеорет. юриспруденції. Одеса, 2018. С. 7–11. URL: http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/11604
- 24. Рязанов М. Ю. Правовий розвиток: наступність як умова правового прогресу. Правове життя сучасної України : матеріали Міжнар. наук.–практ. конф. м. Одеса, 17 верес. 2018 р. / за ред. Г. О. Ульянової. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. С. 76–78.
- 25. Рязанов М. Ю. Поняття та види правової спадщини України. Правові та інституційні механізми забезпечення розвитку України в умовах європейської інтеграції : матеріали Міжнар. наук.–практ. конф. м. Одеса, 18 трав. 2018 р. У 2 т. Т. 1 / відп. ред. Г. О. Ульянова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2018. С. 112– 115.
- 26. Рязанов М. Ю. Артефакти правової сфери та державності. Тенденції розвитку та правовий образ сучасної держави : матеріали міжнар. круглого столу онлайн м. Одеса, 20 груд. 2019 р. Одеса : НУ «ОЮА», 2019. С. 26–30. URL: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12209/Матеріали%20Круглог о%20Столу%20ТЕНДЕНЦІЇ%20РОЗВИТКУ%20ТА%20ПРАВОВИЙ%20ОБРАЗ% 20СУЧАСНОЇ%20ДЕРЖАВИ1.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- 27. Рязанов М. Ю. Семіотичність правової спадщини. Правове життя сучасної України : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.–практ. конф. м. Одеса, 17 трав. 2019 р. / відп. ред. Г. О. Ульянова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2019. Т. 1. С. 74–78.
- 28. Рязанов М. Ю. Велика та мала традиції у правовій спадщині України. Правове життя сучасної України : у 3 т. : матеріали Міжнар. наук.–практ. конф. м. Одеса, 15 трав. 2020 р. / відп. ред. М. Р. Аракелян. Одеса : Гельветика, 2020. Т. 1. С. 83–86.
- 29. Рязанов М. Ю. Професійна культура юристів: поняття та розвиток. Розвиток науки та техніки: проблеми і перспективи : збірник тез Всеукр. наук.– практ. інтернет-конф. з нагоди Дня науки–2020 в Україні м. Київ, 21 травня 2020 р. 2020. С. 303 – 305. URL: https://dndi.mvs.gov.ua/files/pdf/Zbirnyk_Den_Nauky_20 20.pdf
- 30. Ryazanov M. U. Legal traditions as the mean of transmission the legal heritage. Organization of scientific research in modern conditions '2020: conference proceedings. Seattle: KindleDP, 2020. P. 572–576. DOI: 10.30888/979–865–1656–02– 8.0.
- 31. Рязанов М. Ю. Артефактність правової спадщини. Наука та суспільне життя України в епоху глобальних викликів людства у цифрову еру (з нагоди 30- річчя проголошення незалежності України та 25-річчя прийняття Конституції 17 України) : у 2 т. матеріали Міжнар. наук.–практ. конф. / за заг. ред. С. В. Ківалова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. Т. 1. С. 46–49.
- 32. Рязанов М. Ю. Правова спадщина: питання інтерпретації. Юриспруденція сьогодні: між апологією і креативністю : матеріали Міжнар. наук.–практ. конф. м. Одеса, 17 верес. 2021 р. / Нац. ун-т «Одеська юрид. акад.»; за заг. ред. А. Ф. Крижановського. Одеса : Фенікс, 2021. С. 119 – 122. DOI:

10.32837/11300.16010

- 33. Рязанов М. Ю. Морфологічний аналіз правової спадщини. Розвиток сучасного права та держави в юридичній теорії та практиці : матеріали всеукр. круглого столу онлайн, присвяч. 25-річчю Нац. ун-ту «Одеська юрид. акад.» та 175- річчю Одеської школи права м. Одеса, 25 листоп. 2022 р. Одеса : Нац. ун-т «ОЮА», 2022. С. 17-22. URL: http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/22653
- 34. Рязанов М. Ю. Юридична наука і трансляція правової спадщини. Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.–практ. конф. м. Одеса, 17 черв. 2022 р. / за заг. ред. С. В. Ківалова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 1. С. 74–77. URL: https://dspace.onua.edu.ua/server/api/core/bitstreams/a252c3d0-3baf-47ef-af07- ca312aa8b0f8/content
- 35. Рязанов М. Ю., Чувакова Г. М. Роль юридичної освіти у формуванні правової еліти та визначенні пріоритетів правового розвитку. Модернізація підходів до підготовки наукових кадрів у галузі права : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, Київ, 2 січня – 12 лютого 2023 року. Одеса : Видавничий дім «Гельветика» С. 91–93. URL: https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi71/0051728.pdf
- 36. Рязанов М. Ю. Архетипи української правової культури у формуванні української правової самобутності. Трансформація правових систем в умовах збройних конфліктів : матер. круглого столу м. Одеса, 10 лют. 2023 р. / НУ «ОЮА», каф. міжнар. та європ. права. Одеса : НУ «ОЮА», 2023. С. 94–97. URL: https://dspace.onua.edu.ua/items/a1eb4855-b982-4331-9be4-80ac16ab6cc3
- 37. Ковбасюк С. В., Рязанов М. Ю., Чувакова Г. М. Правова доктрина як джерело права в релігійних правових системах. The world of modern technologies and inventions : The 4th International scientific and practical conference, Vienna, October 10–13, 2023. Vienna : Austria. International Science Group, 2023. P. 118–121. DOI: 10.46299/ISG.2023.2.4
- 38. Рязанов М. Ю. Нормативний та процесуальний аспекти правової спадщини: антропологічний підхід. Європейські орієнтири розвитку України в умовах війни та глобальних викликів XXI століття: синергія наукових, освітніх та технологічних рішень : у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.–практ. конф. м. Одеса, 19 травня 2023 р. / за заг. ред. С. В. Ківалова. Одеса : Видавництво «Юридика», 2023. Т. 1. С. 57–59.
- 39. Рязанов М. Ю. Спадкоємність і правова спадщина: зв'язок у розвитку правової системи. Європейські орієнтири розвитку України: науково–практичний вимір в умовах воєнних викликів : матеріали Міжнар. наук.–практ. конф. м. Одеса, 26 квітня 2024 р. / НУ «ОЮА»; за заг. ред. С. В. Ківалова; відп. за вип. М. Р. Аракелян. Одеса : Фенікс, 2024. С. 101–103. URL: https://hdl.handle.net/11300/28143
- 40. Рязанов М. Ю. Формування українського права: роль правової спадщини і взаємодія традицій. Конституційне будівництво в умовах війни: досвід України : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, м. Ужгород, 20 червня 2025 р. Ужгород : Ужгородський національний університет, 2025. С. 260– 266.
- 41. Рязанов М. Ю. Концептуалізація слов'янського права у сучасних юридичних дослідженнях // Креативність загальнотеоретичної юриспруденції : монографія / Ю. М. Оборотов, В. В. Завальнюк, В. В. Дудченко [та ін.] ; за ред. Ю. М. Оборотова. Одеса : Фенікс, 2015. С. 206–222.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Планується до впровадження

Зв'язок з науковими темами: 0116U001842, 0122U000266

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бобровник Світлана Василівна

2. Svitlana V. Bobrovnyk

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, Київ, 01033, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Матвєєва Лілія Георгіївна

2. Liliya G. Matveeva

Кваліфікація: д. ю. н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Одеський державний університет внутрішніх справ

Код за ЄДРПОУ: 08571570

Місцезнаходження: вул. Успенська, Одеса, 65014, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство внутрішніх справ України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Пархоменко Наталія Миколаївна

2. Nataliia M. Parkhomenko

Кваліфікація: д.ю.н., професор, 12.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут держави і права ім. В. М. Корецького Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417130

Місцезнаходження: вул. Трьохсвятительська, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Аракелян Мінас Рамзесович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Аракелян Мініс Рамзесович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Степаненко Оксана Василівна
Реєстратор	Юрченко Тетяна Анатоліївна
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна